

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Josefa Baxy v právní věci žalobce: **I. M.**, zastoupeného JUDr. Vítězslavem Blahutem, advokátem se sídlem Ostrava - Kunčičky, Škrobálkova 17, proti žalovanému **Finančnímu ředitelství v Ostravě**, se sídlem Ostrava, Na Jízdárně 3, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 1. 2006, č. j. 11868/110/2005, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 4. 2006, č. j. 22 Ca 49/2006 - 21,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 4. 2006, č. j. 22 Ca 49/2006 - 21, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Shora označeným rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobce proti dodatečnému platebnímu výměru ze dne 28. 7. 2005, č. j. 105302/05/389913/7138, jímž Finanční úřad Ostrava II žalobci dodatečně vyměřil daň z příjmu fyzických osob za rok 2004.

Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou datovanou dne 22. 1. 2006, podanou k poštovní přepravě dne 30. 1. 2006 a doručenou krajskému soudu dne 31. 1. 2006. V žalobě se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného, neboť dle jeho názoru nebyl dle ustanovení § 7c odst. 3 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, povinen platit za rok 2004 „minimální daň“.

Napadeným usnesením krajský soud tuto žalobu odmítl, a to podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., podle něhož soud usnesením návrh odmítne, jestliže *o téže věci již řízení u soudu probíhá*. V odůvodnění uvedl, že proti témuž rozhodnutí žalovaného podal žalobce žalobu také dne 23. 1. 2006, která byla krajskému soudu doručena téhož dne elektronickou poštou a je vedena pod sp. zn. 22 Ca 87/2006 (původně 5Nc 3/2006). Podle ustanovení § 32 s. ř. s. *je řízení zahájeno dnem, kdy došel návrh soudu*. V dané věci bylo tedy podle

krajského soudu řízení zahájeno dne 23. 1. 2006. Výrok o náhradě nákladů krajský soud opřel o ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li žaloba odmítnuta.

Usnesení krajského soudu napadl žalobce kasační stížností učiněnou dne 9. 6. 2006 v elektronické formě s ověřeným elektronickým podpisem a označenou jako „odvolání“. Předně uvedl, že proti rozhodnutí žalovaného podal jedinou žalobu, tu však krajský soud rozdělil na dvě podání. Žalobce zaslal svou žalobu pro usnadnění práce soudu elektronicky, to však v době, kdy ještě neměl ověřený elektronický podpis. Pak poslal písemné vyhotovení žaloby, jak mu ukládá zákon. Krajský soud tato dvě podání oddělil, pozdější písemné podání odmítl, což žalobce vede k tomu, že jeho elektronicky podanou žalobu krajský soud též odmítne, tentokrát však z toho důvodu, že ji podal pouze elektronickou formou bez ověřeného podpisu.

Kromě toho žalobce namítal podjatost dvou ze tří soudkyň senátu krajského soudu, který vydal napadené usnesení. Žalobce tvrdil, že předsedkyně senátu JUDr. Monika Javorová a soudkyně JUDr. Miroslava Honusová žalobce v minulosti hrubě a protizákonně poškodily a podvedly, v mimosoudním jednání měla přinejmenším jedna ze soudkyň vůči žalobci „drzé, panovačné a pohrdavé jednání“. V této věci žalobce dále uvádí, že jednání uvedených soudkyň „zatím řeší stížností ke krajskému soudu“, v závěru kasační stížnosti však uvádí, že stížnost krajskému soudu teprve podá.

Konečně žalobce požádal o osvobození od soudních poplatků, protože nemá peníze. Uvedl také, že „nedá nikomu plnou moc, aby ho zastupoval, neboť Ústava mu zaručuje, že má stejná práva a povinnosti jako vysokoškolsky právně vzdělaný člověk“, nicméně „dovolil, aby jeho odvolání převzal a předložil nějaký advokát s tím, že nesmí nic měnit“, „aby se vlk nažral a koza zůstala celá“.

Krajský soud po učinění poznámky do spisu o tom, že majetkové poměry žalobce jsou mu známy z úřední činnosti, a to konkrétně ze spisu vedeného pod sp. zn. 22 Ca 81/2005, přiznal žalobci svým usnesením ze dne 27. 7. 2006, č. j. 22 Ca 49/2006 - 28, osvobození od soudních poplatků. Usnesením z téhož dne, č. j. 22 Ca 49/2006 - 29, ustanovil žalobci zástupcem pro řízení o kasační stížnosti JUDr. Vítězslava Blahuta. Ustanovení zástupce odůvodnil krajský soud tím, že žalobce splňuje podmínky stanovené § 35 odst. 8 s. ř. s. a o ustanovení zástupce požádal.

Následně žalobce zaslal dne 18. 8. 2006 krajskému soudu elektronické podání s ověřeným podpisem označené jako „kasační stížnost“, v němž nejprve znovu shrnul podstatu jeho kasační stížnosti proti usnesení o odmítnutí žaloby, dále uvedl, že podává námitku podjatosti výše jmenovaných soudkyň, s tím, že jeho stížnost nebyla krajským soudem nijak řešena.

V tomto podání žalobce dále uvedl, že „si není vědom, že by požádal o ustanovení zástupce“, nicméně „uvítá každého občana, který chce pomoci státu a dá mi (žalobci) dobré rady“. Na to odcitoval výše citovaný text původní kasační stížnosti ohledně osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce. Dále uvedl, že podává „kasační stížnost proti usnesení č. j. 22 Ca 49/2006 - 29 na kasační stížnost z (jeho) podání z 9. 6. 2006“. Odvolal se na „Úmluvu“, podle níž má „každý právo na spravedlivý a přiměřeně dlouhý soud“, a to „bez jakýchkoli podmínek“. Konečně v samotném závěru svého podání doslova uvedl: „Žádám, aby mé stížnosti bylo vyhověno-výměny soudce, zrušení usnesení

a s tím advokátem-pošťákem dělejte, jak myslíte, ale bylo by vhodné dodržet zákony-hlavně Ústavu.“

Krajský soud poté zaslal kasační stížnost žalovanému k vyjádření. Žalovaný se k obsahu kasační stížnosti nevyjádřil. Následně krajský soud předložil Nejvyššímu správnímu soudu spis k rozhodnutí o kasační stížnosti žalobce proti usnesení o odmítnutí žaloby.

Z tohoto postupu krajského soudu je zřejmé, že posoudil žalobcovo podání ze dne 18. 8. 2006 jako doplnění kasační stížnosti ze dne 9. 6. 2006, nikoli jako samostatnou kasační stížnost žalobce napadající usnesení krajského soudu o ustanovení zástupce. Nejvyšší správní soud se s tímto hodnocením podání žalobce ze dne 18. 8. 2006 ztotožnil, a to zejména z těchto důvodů. Samotný obsah tohoto podání žalobce je v otázce ustanovení zástupce poněkud rozporný, na jednu stranu uvádí, že o něj nežádal, na druhé straně jeho možnou pomoc vítá, přičemž po ustanoveném advokátovi v podstatě požaduje, aby v řízení o kasační stížnosti sám žádné úkony nečinil, toliko přijímal písemnosti v dané věci. Při interpretaci těchto vyjádření žalobce soud též bere ohled na to, že žalobce nemusí coby laik mít zcela přesnou představu o důvodech nutnosti zastoupení advokátem v řízení o kasační stížnosti (viz níže).

Naopak v tomto podání jsou jasně zopakovány důvody uplatněné v kasační stížnosti ze dne 9. 6. 2006 a požadavek na zrušení usnesení soudu o odmítnutí žaloby. Soud je v posuzování vůle žalobce dále veden výše citovaným závěrem podání, které svědčí o tom, že žalobce předně namítá podjatost výše jmenovaných soudkyň a požaduje „zrušení usnesení“, nikoli však již toho, jímž mu byl ustanoven zástupce.

Nejvyšší správní soud by nicméně v daném případě považoval za správný takový postup krajského soudu, že by tento soud před ustanovením zástupce pro řízení o kasační stížnosti žalobce vyzval k upřesnění svého podání (v té části, která se týká zastupování), náležitě žalobce poučil o nezbytnosti zastoupení advokátem v řízení o kasační stížnosti (§ 105 odst. 2 s. ř. s.), o důsledku absence zastoupení advokátem v řízení o kasační stížnosti [§ 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.], a o možnosti ustanovit zástupcem advokáta dle § 35 odst. 8 s. ř. s. To, že tak krajský soud neučinil a žalobci bez dalšího zástupce pro řízení o kasační stížnosti ustanovil, patrně s ohledem na znalost situace žalobce z jiné úřední činnosti soudu, však nelze v řízení o této kasační stížnosti nijak napravit; k tomu ostatně není ani důvod, neboť z okolností je pak zřejmé, že krajský soud byl veden především zájmem na tom, aby byly splněny všechny podmínky řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení o odmítnutí žaloby a Nejvyšší správní soud mohl o ní meritorně rozhodnout.

Podle § 105 odst. 2 s. ř. s. *musí být stěžovatel v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních předpisů vyžadováno pro výkon advokacie.* Smyslem povinného zastoupení účastníka advokátem ve správním soudnictví je *zajistit rovnost účastníků tohoto řízení tak, aby žalobce nebyl proti žalovanému správnímu orgánu znevýhodněn v důsledku neznalosti zejména procesních právních předpisů* (viz usnesení Ústavního soudu ze dne 3. 12. 1998 č. j. III.ÚS 229/98-27). Ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. umožňuje, aby soud ustanovil advokáta stěžovateli, *u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv; hotové výdaje a odměnu za zastupování ustanoveného advokáta platí v takovém*

případě stát. Přístup k řízení o kasační stížnosti je tedy zaručen i osobám, které nemají dostatečné prostředky k tomu, aby si advokáta samy zvolily. Není-li pak stěžovatel v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem, ať již samostatně zvoleným nebo ustanoveným, je to důvod pro to, aby Nejvyšší správní soud jeho kasační stížnost odmítl pro nesplnění uvedené podmínky řízení na základě § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Pokud jde o přezkum napadeného usnesení krajského soudu o odmítnutí žaloby, žalobce ve své kasační stížnosti především napadá jeho nezákonnost podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud si od krajského soudu vyžádal spis sp. zn. 22 Ca 87/2006. Dle napadeného usnesení mělo být právě řízení vedené pod touto spisovou značkou důvodem odmítnutí žaloby podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Z tohoto spisu soud zjistil, že žalobce zaslal dne 23. 1. 2006 krajskému soudu elektronické podání, které je zcela shodné s žalobou, která byla napadeným usnesením odmítnuta. Podání zaslané dne 23. 1. 2006 neobsahovalo ověřený podpis žalobce a nebylo ve lhůtě tří dnů písemně doplněno.

Tato zjištění jednoznačně potvrzují v kasační stížnosti namítané skutečnosti ohledně způsobu, jakým žalobce podal svou žalobu proti v záhlaví označenému rozhodnutí žalovaného. Krajský soud sice vyšel z ustanovení § 32 s. ř. s., podle něhož *je řízení zahájeno dnem, kdy návrh došel k soudu, zcela však přehlédl ustanovení § 37 odst. 2 s. ř. s. podle kterého podání obsahující úkon, jímž se disponuje řízením nebo jeho předmětem, lze provést písemně, ústně do protokolu, popřípadě v elektronické formě podepsané elektronicky podle zvláštního zákona; bylo-li takové podání učiněno v jiné formě, musí být do tří dnů potvrzeno písemným podáním shodného obsahu nebo musí být předložen jeho originál, jinak se k němu nepřihlíží.*

Žaloba, coby návrh na zahájení řízení, je úkonem, jímž se disponuje řízením, a otázku formy jejího podání je tak třeba posuzovat podle citované ustanovení. Jestliže tedy žalobce zaslal žalobu elektronicky dne 23. 1. 2006 bez ověřeného podpisu a ve lhůtě tří dnů jí nepotvrdil písemným originálem, soud k ní neměl přihlídnout, řízení o ní neměl vůbec zahajovat, neboť slovy ustanovení § 32 s. ř. s. *žádný návrh soudu nedošel.* Jestliže však krajský soud o takovém „podání“ řízení zahájil, jediným možným postupem je, aby dle ustanovení § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. ono „podání“ odmítl, neboť nejsou splněny podmínky řízení - nebyl podán návrh na jeho zahájení - a tato vada je neodstranitelná.

V řízení o žalobě, kterou žalobce podal písemně dne 30. 1. 2006 k poštovní přepravě tedy nebyla dána překážka litispendence, pro niž krajský soud tuto žalobu odmítl.

V kasační stížnosti žalobce také namítl podjatost výše jmenovaných soudkyň. V soudním spise krajského soudu nejsou založena žádná podání žalobce ohledně podjatosti jmenovaných soudkyň, sám žalobce se ohledně toho, kdy podal „stížnost“ v této věci ke krajskému soudu vyjadřuje velmi nejasně. Zároveň je ze spisu patrné, že krajský soud před vydáním napadeného usnesení žalobce nepoučil o složení senátu a o možnosti podat námitku podjatosti členů senátu dle § 8 odst. 5 s. ř. s. Z těchto skutečností Nejvyšší správní soud dovodil, že před vydáním napadeného usnesení žalobce podjatost soudkyň nenamítal, učinil tak až v kasační stížnosti a tím uplatnil důvod zmatečnosti dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. Nicméně ve své kasační stížnosti toliko uvedl obecná tvrzení, která nijak blíže nekonkretizoval, neuvedl žádné konkrétnější časové či místní určení, kdy mělo k namítanému

jednání soudkyň dojit, ani, jak přesně k němu došlo. Touto námitkou se tedy Nejvyšší správní soud nemohl zabývat.

Vzhledem k výše uvedenému důvodu neexistence překážky litispendence Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského soudu podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil soudu k dalšímu řízení. V něm je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.). V novém rozhodnutí rozhodne krajský soud rovněž o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. dubna 2007

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu